

İTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ
12 ARALIK 2025

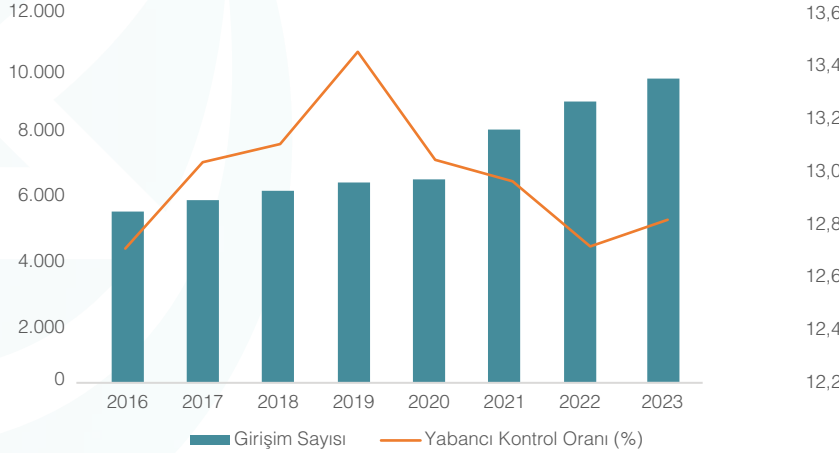
Ekonomide Son Geliřmeler

- 03 YABANCI KONTROLLÜ GİRİşİM İSTATİSTİKLERİ
- 05 YENİLİK ARAřTIRMASI
- 06 ÖDEMELER DENGESİ İSTATİSTİKLERİ
- 08 İL BAZINDA GAYRİSAFİ YURT İÇİ HASILA
- 09 TİCARET SATIş HACİM ENDEKSİ
- 10 SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ
- 12 İNşAAT MALİYET ENDEKSİ
- 13 CİRO ENDEKSLERİ

“Yabancı Kontrollü Girişimlerin Toplam Cirodaki Payı %12,8”

Yabancı kontrollü girişim istatistiklerine göre yabancı kontrolündeki girişim sayısı 2022 yılında 9.287 iken 2023 yılında 10.265’e yükseldi. Bu girişimlerin toplam ciro içindeki payı ise 2022’de %12,7 düzeyindeyken 2023’te %12,8’e çıkmış oldu.

Yabancı Kontrollü Girişim Sayısı ve Cirodaki Payları, 2016-2023

Kaynak: TÜİK

“

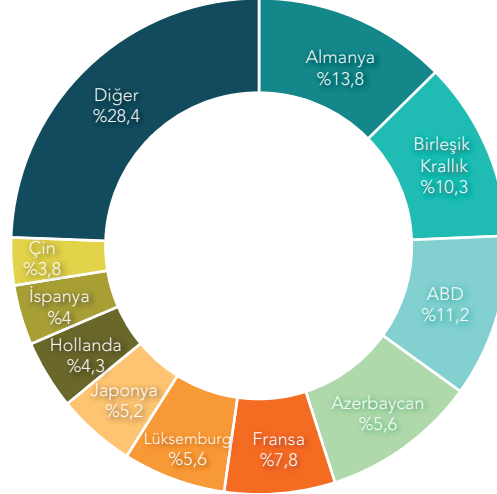
Yabancı Kontrollü Girişim İstatistikleri, yurt içinde faaliyet gösteren ancak doğrudan veya dolaylı olarak yabancı kontrolünde olan girişimlere ait bilgileri içeren bir istatistiktir.

”

“Tütün Ürünleri İmalatı, Yabancı Kontrollü Girişimlerde Ciro Payında İlk Sırada”

Yabancı kontrollü girişimlerin ciro payının en yüksek olduğu faaliyetler listesinde 2022 yılına göre herhangi bir değişim yaşanmadı. Buna göre, 2023 yılında yabancı kontrollü girişimlerin ciro payının en yüksek olduğu faaliyet alanı %92,6 ile tütün ürünleri imalatı oldu. Bu alanı %43,2'lik pay ile sigorta, reasürans ve emeklilik fonları takip etti. Ülkelere göre dağılım incelendiğinde, 2023 yılında toplam 10.265 yabancı kontrollü girişimin 1.266'sının Almanya tarafından kontrol edildiği görüldü. Almanya kontrolündeki bu girişimlerin toplam yabancı kontrollü cirodaki payı %13,8 olarak gerçekleşti. Aynı yıl ikinci sırada yer alan Birleşik Krallık kontrolündeki 706 girişimin toplam yabancı kontrollü cirodaki payı ise %10,3 olarak kaydedildi.

Yabancı Kontrollü Ciroda Ülkelerin Payı, 2023

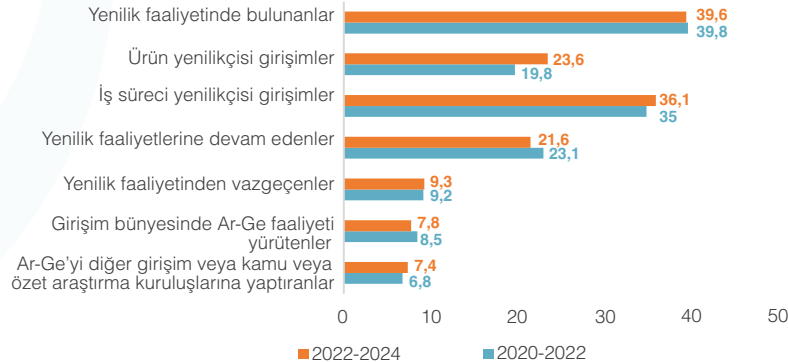
Kaynak: TÜİK

“Yenilik Faaliyetinde Bulunan Girişimlerin Oranı %39,6”

TÜİK tarafından yayımlanan yenilik araştırmasına göre 2022-2024 yıllarını kapsayan dönemde çalışan sayısı 10 ve daha fazla olan girişimlerin %39,6'sı yenilik faaliyeti gerçekleştirdi. Çalışan sayısı 10-49 olan girişimlerin %36,6'sı, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %49,6'sı, 250 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin ise %69,3'ü piyasaya yeni ya da önemli ölçüde iyileştirilmiş bir ürün ya da hizmet sunmaya veya iş süreci yeniliği uygulamaya yönelik çalışmalar yaptı. Sanayi sektöründe yenilik faaliyetlerinde bulunan girişimlerin oranı %42,1 iken hizmet sektöründe bu oran %36,9 olarak kaydedildi.

Ürün yeniliği yapan girişimler arasında mal yeniliği yapanların oranı %80,3, hizmet yeniliği yapanların oranı ise %73,4 olarak kaydedildi. Yeni veya önemli ölçüde iyileştirilmiş ürünlerin pazardaki durumuna bakıldığında, ürün yeniliklerinin %96,0'ının girişim için yeni olduğu, %85,1'inin ise girişimin faaliyet gösterdiği pazar için yeni olduğu görüldü. İş süreçlerinde en fazla yeniliğin uygulandığı alan, %77,2 ile mal üretme veya hizmet sağlama yöntemleri oldu. Bu kategoriye %71,5 ile muhasebe veya diğer idari işlemler ve %69,7 ile bilgi işlem veya iletişim yöntemleri takip etti. Yenilik faaliyetinde bulunan girişimlerin %40,4'ü diğer girişim, kişi veya kuruluşlar ile iş birliği yaptı. Yenilik faaliyetleri ile elde edilen rekabetçi avantajı etkin koruma yöntemlerinin de incelendiği araştırmada, yenilik faaliyetinde bulunan girişimlerin %48,3'ü ticari marka tescili yaptırdı. Bu sırayı %26,4 ile patent başvurusu, %22,4 ile ticari sır kullanımı, %14,1 ile faydalı model başvurusu, %13,3 ile endüstriyel tasarım tescili ve %13,2 ile telif hakkı başvurusu takip etti.

Yenilik Faaliyetlerinde Bulunan Girişimlerin Oranı

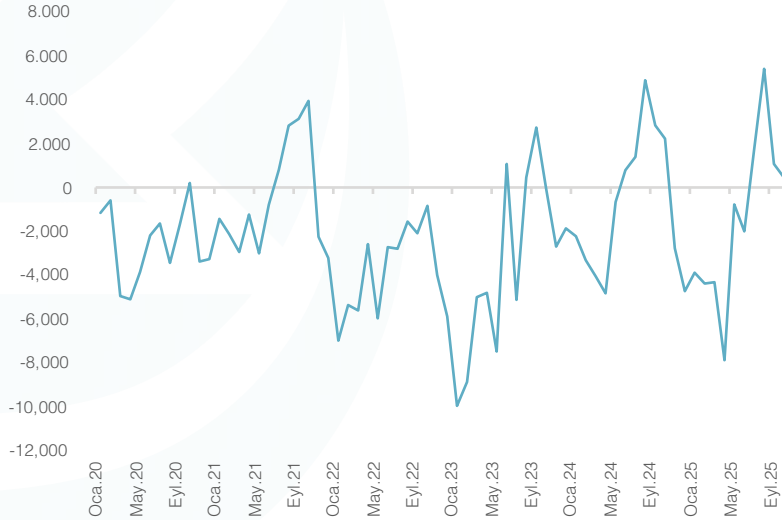

Kaynak: TÜİK

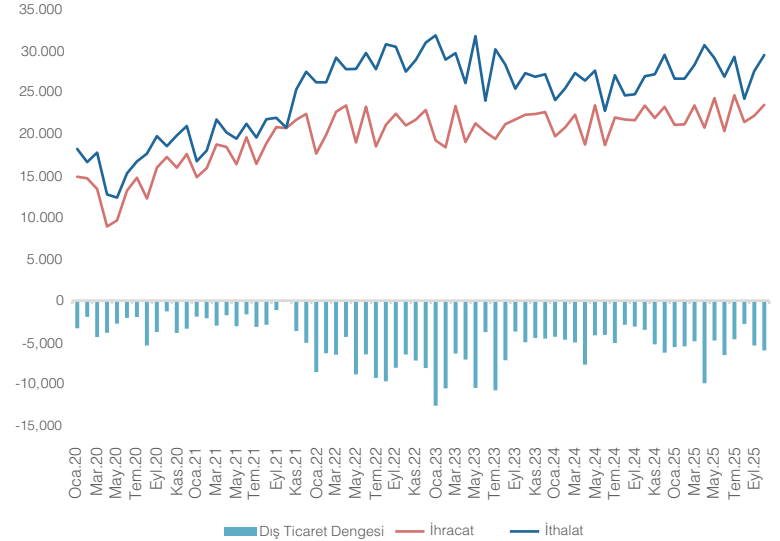
“Cari Dengede Fazla Seri Sürüyor”

TCMB'nin açıkladığı verilere göre, ekim ayında cari işlemler hesabı 457 milyon ABD doları fazla kaydetti. Altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı ise 7.028 milyon ABD doları fazla verdi. Ödemeler dengesi tanımlı ticaret dengesinde ise dış ticaret açığı 5.963 milyon ABD olarak gerçekleşti.

Aylık Dış Ticaret Dengesi (Milyar ABD Doları)

Ödemeler Tanımlı Dış Ticaret Dengesi (Milyar ABD Doları)

Kaynak: TCMB

“İstanbul, Türkiye GSYH’sinin Üçte Birini Üstleniyor”

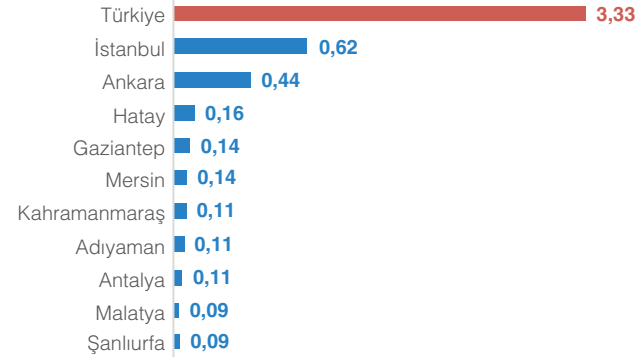
TÜİK, 2024 yılına ilişkin il bazında Gayrisafi Yurt İçi Hasıla sonuçlarını açıkladı. Cari fiyatlarla İstanbul, 13 trilyon 10 milyar 693 milyon TL ile en yüksek GSYH’ye ulaşarak toplam GSYH’den %29,2 pay aldı. İstanbul’u, 4 trilyon 672 milyar 844 milyon TL ve %10,5 pay ile Ankara; 2 trilyon 562 milyar 758 milyon TL ve %5,7 pay ile İzmir takip etti.

İllerin 2024 yılı GSYH büyümesine katkı oranlarına bakıldığında %0,62 ile en yüksek katkının İstanbul tarafından sağlandığı görüldü. İstanbul’un ardından %0,44 ile Ankara ve %0,16 ile Hatay geldi. Öte yandan kişi başına GSYH sonuçlarına göre İstanbul, 802 bin 669 TL ile ilk sırada yer aldı. İstanbul’u 788 bin 873 TL ile Kocaeli ve 788 bin 859 TL ile Ankara izledi.

İl bazında GSYH payı, Cari Fiyatlarla, 2024

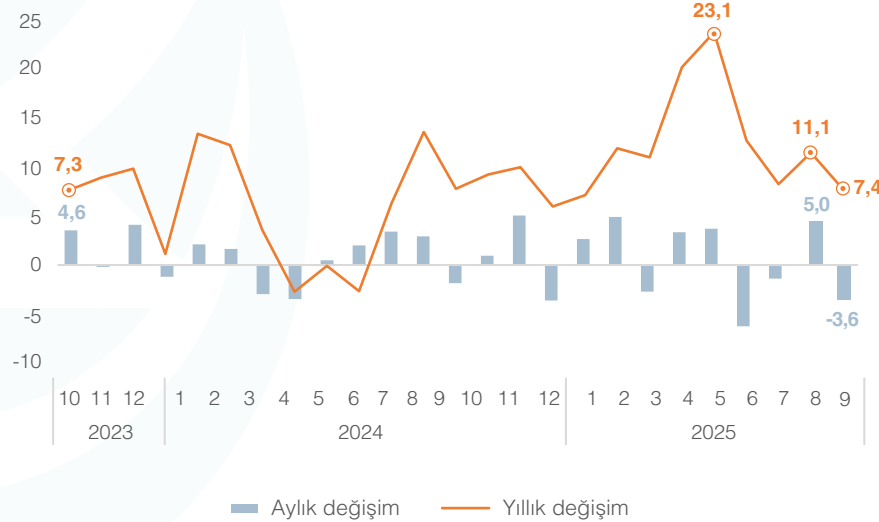
İlk On İlin Türkiye GSYH Büyümesine Katkısı, 2024

“Ticaret Satış Hacminde Yıllık %7,4 Artış”

Ticaret satış hacim endeksi ekim ayında bir önceki aya göre %3,6 azalış, bir önceki yılın aynı ayına göre ise %7,4 oranında artış gösterdi. Alt kalemler incelendiğinde, bir önceki aya göre motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti ile onarımı sektöründe satış hacmi %9,1 arttı. Toptan ticaret satış hacminde %3,8, perakende ticaret satış hacminde ise %15,0 oranında artış kaydedildi.

Ticaret Satış Hacmi Yıllık ve Aylık Değişim Oranları (%), Ekim 2025

Kaynak: TÜİK

“

Ticaret satış hacim endeksi, ticaret sektöründe faaliyet gösteren farklı tür ve büyüklükteki girişimlerin satış hacimlerini aylık olarak ölçüyor.

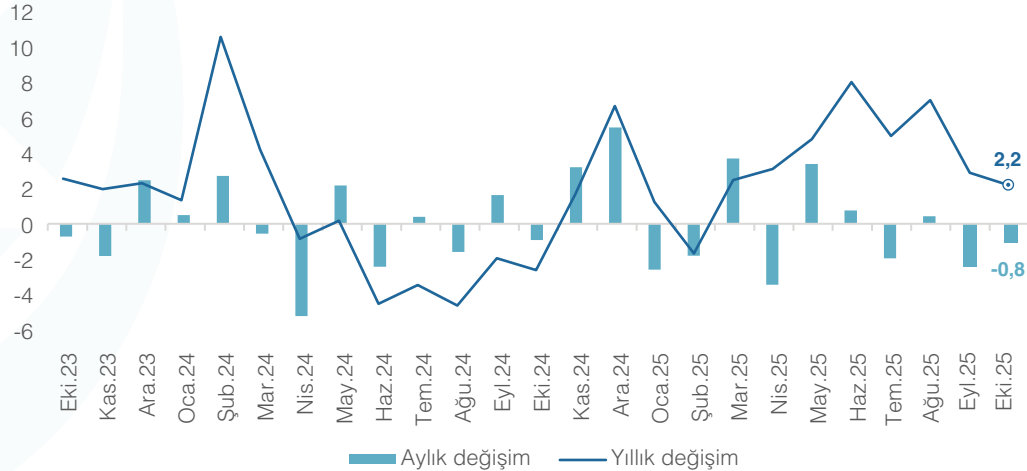
”

“Sanayi Üretiminde Yıllık %2,2 Artış”

Sanayi üretim endeksi ekim ayında bir önceki aya göre %0,8 azalırken bir önceki yılın aynı ayına göre %2,2 oranında artış kaydetti.

Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde bir önceki yılın aynı ayına göre, madencilik ve taş ocaklığı sektörü endeksi %9,4, imalat sanayi sektörü endeksi %1,9, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %0,6 artış gösterdi.

Sanayi Üretim Endeksi Değişim Oranları (%)

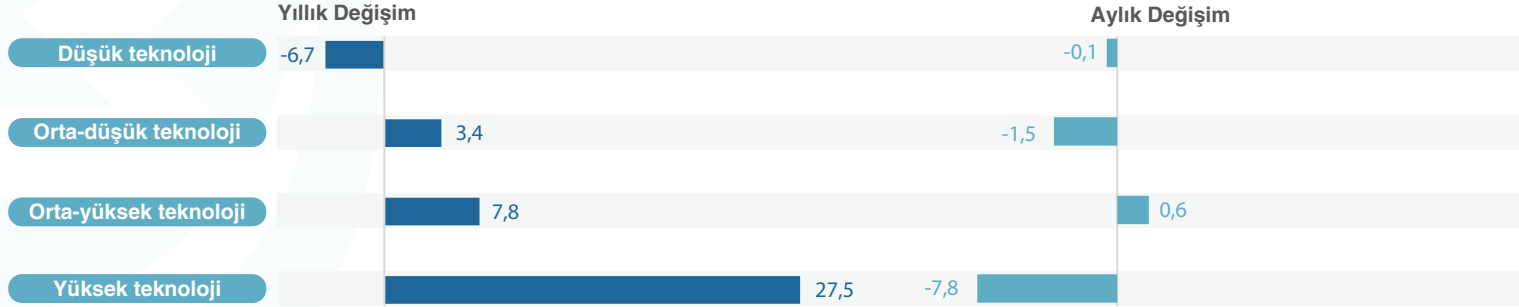

Kaynak: TÜİK

“Yüksek Teknoloji Grubunda Yıllık %27,5 Artış”

Sanayi üretimi yüksek teknoloji ürün grubu ekim ayında bir önceki aya göre %7,8 azalırken bir önceki yılın aynı ayına göre %27,5 oranında artış gösterdi. Düşük teknoloji ürünler grubunda ise sanayi üretimi bir önceki aya göre %0,1 azalırken bir önceki yılın aynı ayına göre %6,2 oranında azaldı.

Sanayi Üretim Endeksi Teknoloji Gruplarına Göre Değişim Oranları, Ekim (%)

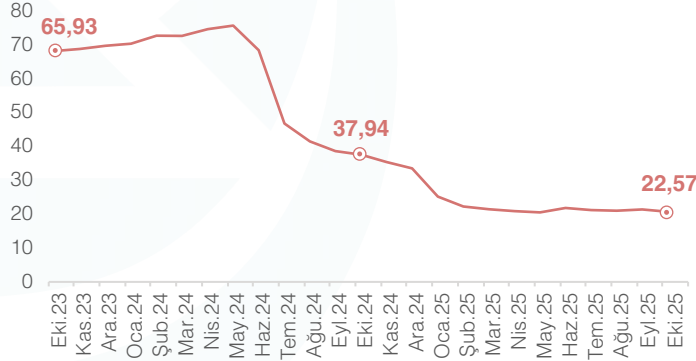
Kaynak: TÜİK

“İnşaat Maliyeti Yıllık %22,57 Arttı”

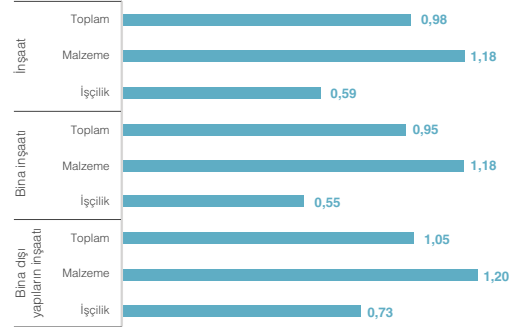
İnşaat maliyet endeksi Ekim 2025'te bir önceki aya göre %0,98, bir önceki yılın aynı ayına göre %22,57 artış gösterdi. Alt kalemler incelendiğinde aylık bazda malzeme endeksi %1,18, işçilik endeksi %0,59 arttı. Yıllık bazda ise malzeme endeksinde %18,68 ve işçilik endeksinde %30,49 oranında artış gerçekleşti. Bu durum, yıllık maliyet artışının büyük ölçüde işçilik kaynaklı olduğunu ortaya koyuyor.

Bina inşaatı maliyet endeksi ekim ayında aylık %0,95 ve yıllık ise %22,29 oranında arttı. Alt kalemlere bakıldığında yıllık değişimler malzeme endeksinde %18,42, işçilik endeksinde %29,94 artış olarak gerçekleşti. Aynı dönemde bina dışı yapılar için inşaat maliyet endeksi ise aylık %1,05 ve yıllık %23,48 artış olarak kaydedildi. Ayrıca bina dışı yapılarda yıllık bazda malzeme endeksi %19,52, işçilik endeksi %32,46 oranında arttı.

İnşaat Maliyet Endeksi Yıllık Değişim Oranları, Ekim 2025 (%)

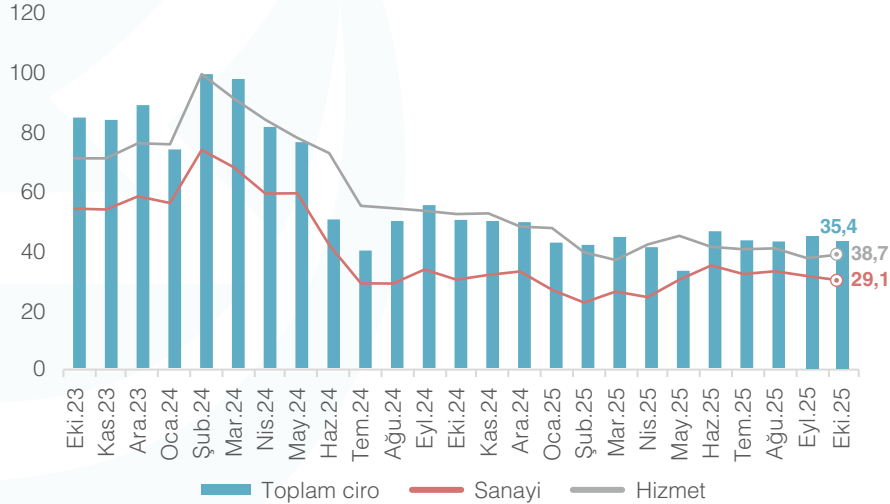
İnşaat Maliyet Endeksi Aylık Değişim Oranları, Ekim 2025 (%)

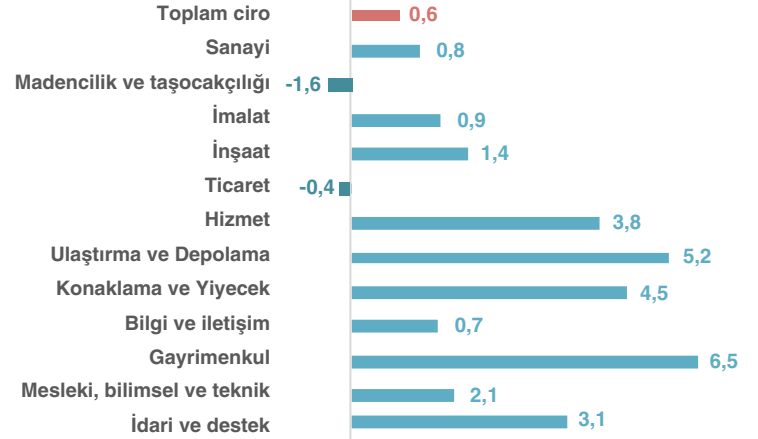
“Toplam Ciroda Yıllık Artış: %35,4”

Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörlerini kapsayan toplam ciro endeksi, ekim ayında bir önceki aya kıyasla %0,6 oranında artış gösterdi. Yıllık bazda artış oranı ise %35,4 olarak gerçekleşti. Alt sektörler incelendiğinde, yıllık ciro artışı inşaatta %35,1, hizmette %38,7, ticarete %37,6 ve sanayi sektöründe %29,1 olarak kaydedildi. Aylık değişimlere bakıldığında ise madencilik ve taş ocakçılığı (%1,6) ile ticaret sektörü (%0,4) azalış kaydeden sektörler oldu.

Ciro Endeksleri Yıllık Değişim Oranları (%), Ekim 2025

Ciro Endekslerinde Aylık Değişim Oranları, Ekim 2025 (%)

İTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi

itosamkurumsal

www.itosam.org.tr

İTOSAM